

КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ

Пономарьов В .Д.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

У сучасних умовах жорсткої конкуренції, динамічного технологічного розвитку та постійного зростання вимог споживачів, ефективність виробничих процесів є ключовим чинником успішної діяльності підприємства. Для управління цими процесами необхідно мати чіткі критерії оцінювання, які дозволяють виявити сильні й слабкі сторони, а також визначити напрями вдосконалення. Виробничий процес – це сукупність технологічних, транспортних, контрольних та інших операцій, спрямованих на виготовлення продукції або надання послуг. Він включає в себе використання ресурсів: праці, обладнання, матеріалів, енергії, інформації. Ефективність виробничого процесу – це співвідношення між результатами діяльності та витратами, необхідними для досягнення цих результатів. Чим меншими є витрати при досягненні бажаного результату – тим вищою є ефективність. Ключові критерії ефективності виробничих процесів пропонуємо наступні. Продуктивність праці: обсяг виробленої продукції на одного працівника або одиницю часу. Коефіцієнт використання виробничих потужностей: відношення фактичного завантаження до максимально можливого. Собівартість продукції: витрати на виробництво одиниці продукції. Рівень браку та витрат: частка неякісної продукції, втрати сировини. Часовий цикл виробництва: загальна тривалість виробничого процесу від початку до завершення. Енергетична ефективність: кількість енергії, спожитої на одиницю продукції. Гнучкість процесів: здатність швидко адаптуватися до змін у замовленнях або технологіях. Інноваційність: частота впровадження нових технологій або методів виробництва.

Ефективність виробничих процесів є багатовимірною категорією, яка охоплює технічні, економічні, організаційні та соціальні аспекти. Системний підхід до оцінки ефективності дозволяє підприємству своєчасно виявляти проблеми, приймати обґрунтовані управлінські рішення та забезпечувати стійке зростання. Використання чітко визначених критеріїв ефективності є запорукою конкурентоспроможності підприємства у довгостроковій перспективі.

Література:

1. Витвицька О.Д. Особливості формування механізму регулювання інвестування інновацій в сучасних умовах // Науковий вісник НУБіПУ. Сер.: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. 2013. Вип. 181(4). С. 85-90.
2. Shpak N., Vytvytska O., Martynyuk O., Kylaec M., Sroka W., (2022). Formation of management and technological maturity levels of enterprises for their dynamic development. *Engineering Management in Production and Services*, 14(3), 1-12.
3. Бажал Ю.М. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема : навч. посібник. Київ: Пульсари, 2015. 278 с.
4. Бузовський Є.А., Витвицька О.Д., Скрипниченко В.А. Нетрадиційні джерела енергії - вимоги часу. Науковий вісник НУБіПУ, 2008. Вип. 119. С. 289-294.